

PEST, I. felev.

7. szám.

Február 16. 1865.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat a Sz.-István-Társulat igazgatóságához kérjük intéztetni.

Előfizetési ár: helyben félévre 1 forint 31 kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre félévre 1ft 66 kr., egész évre 3 ft 32 kr.

A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egyszeri fölvetelért 1 ft, tíz soron fölül, egyszeri közlésért 2 ft, ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítatik.

Dugonics András életéből.

Azon számos halmok között, melyek Szeged térsíkján — mint ugyanannyi gátjai a futó-homoknak — sűrűen föl-fölbukkannak a vándor előtt, van egy pap-halom nevű is. Az ingatag alapú néphagyomány azt regéli ezen domb felől, hogy ez alatt nyugszik pogány őseink utolsó táltosa, vagy is keresztény elnevezés szerint pogány papja, a híres Kádár.

Van azonban nekünk szegedieknek a mohos múlt idők sejtett emlékénel becsesb halmunk is, a mely még méltóbban nevezhető pap-halomnak, azon halmot értem, mely alatt Szeged legnagyobb tudós pap fiának, Dugonics Andrásnak, földi maradványai nyugszanak. *)

Azon sötét napok egyikén, melyeket az agg Szeged örömeit ohajtana évkönyvéből kitorolni, a boszorkány-égetés gyászos napjaiban, 1740-dik évi october 17-én született a nemzet e méltó

*) Szeged e méltán nagyinak nevezett fia sírhalmát a felsővárosi temetőben 30 éven át egy igénytelen fakereszt jelölte. 1820-ban

büszkesége. Azonban, hogy anyja a boszorkányégetés alkalmával halt volna el — miként Józsika Miklós állítja „Szegedi boszorkányok“ czimű regényében — tel-

jesen alaptalan, s ha fordul is elő a boszorkány-pörben bizonyos Barak Margit, mint Dugonics Mihály özvegye — Dugonyáné név alatt, ennek férje egyike lehetett azon Dugonicsoknak, kik a török idők alatt Dalmáciából ide származtak, s Dugonicsunk atyjával már csak névleg valának rokonok. Besenyőn még maig is vannak Dugonics nevezetűek, míg említett nagy hazánkfia egyetlen fivérében Dugonics Ádám urban e család férfi ivadéka kihalt.

Dugonics mint jó testvér.

Mint jó testvérül egy szép tette él maig is emléken Szegeden. Ugyanis a köztisztelet és szeg-

retben álló Dugonics Ádám, ki közel negyven évig

„Példabeszédek“ czimű műve kiadása alkalmával Karácsonyi Krizosztom lelkes rendtársa a boldogultnak az előszóban hatalmas szavakkal buz-

tanácsnok és polgármester volt Szegeden, polgártársai fondorkodása által hivatalából elmozdítottván, széke a tanásteremből esufosan kivettetett; mely hír hallatára a tekintélyes állású tudós férfiú Dugonics András ekkor már egyetemi igazgató, lépéseket tőn a tény mivolta földterítésére. Az ügy hitvány ármánykodás szüleményének bizonyulván be, a hivatalából kitaszított D. Ádám ünnepélyesen visszahelyeztetett, s kidobott széke 12 tekintélyes polgár által lőn a tanásteremben előbbi helyére visszatéve.

Dugonics mint szülőföldje hátás fia.

Dugonicsnak szülőföldje iránti háláját gazdagon róttá le; az ő buzdítására lőn a szegedi gymnasium a lyceumi osztályokkal megtoldva, folytonos serkentése az ifju nemzedéket a tudományszeretetre oly sikerrel buzdítá, hogy számosan nemcsak az addig kevésbé keresett mérnöki pályát megkedvelék Szeged fiai közül, mint a jóhírben maig is emlegetett Vedres István, hanem az írói pályára is többen komolyan készülődének, mint a még most is életben levő Vadász Manó derék polgártársunk s több más elhunyt.

Földieci jólétét nagyban előmozdítá azzal is, hogy lankadatlan serkenté őket a hasznavehetetlennek hitt homokföldeket szőlővel és gyümölcsfákkal beültetni. A gyümölcseiről híres Szeged népe erről már alig emlékszik, pedig ezen adatok írója még ismerte azon tanyai gazdát, ki Dugonicsnal beszélgetvén, a fekete földön levő s rozsz termést ígérő szőlejeről így nyilatkozott kétségbeesve: Akkor lesz ennek leve uram, mikor a homokot is csapra lehet űtni. Erre aztán — úgy mond a tanyás gazda — meghívott a jó öreg ur (Dugonics) látogatóba, s az első pohár bor, melyet adott már homoklé volt, mert a példával előrejáró tudós ur testvére homoki szőlejéből szürte el a földijének kinált pohárbort.

Dugonics mint népies író.

Mennyire eltalálta Dugonicsunk az utat, melyen a könyvek olvasását a néppel maradandólag megkedveltetni lehet, tanusítja azon tapasztalat is, hogy a legigénytelenebb polgári lak mestergerendáján is lehet a régi naptárak mellett Dugonics műveiből rongyolt kül-lapok ékesen szóló tanuskodása mellett egy vagy két füzetet találni. Különösen a „Példabeszédek“ igen kapós olvasmányul szolgáltak megjelenésök idejében.

ditja a haza lelkesbjeit a nemzetnek e kegyelt fiát emlékoszlóppal megbecsülni. A gyűjtés meg is kezdetett e célra, de a begyűlt összeg a városi tanács atyáskodása folytán, minden erre vonatkozó okmánynyal eltűnt. Ezt tudván a boldogultnak rendtársai, körükben gyűjtést kezdetek, s 1848-ban a porladozó fakeszretet egy csinos — de a nagy férfiú emlékéhez nagyon is szerény siremlékekkel cserélték fel, melynek rajza a „Vasárnapi Ujság“ 1855-dik évfolyamában jelent meg. Az emlékszóbor ügye 1860-ban újra éledezni kezdett, s a megkezdett gyűjtésnek eddigelé 935 ft 80 kr. lőn eredménye, mely összeg t. Fluk Ferencz urnál, mint a boldogult egyik rokonánál van letéve, ki is gyümölcsözés végett a helybeli takarékpénztárba helyezte azt el.

Oka nagyon egyszerű, hisz majd minden sorban saját szavait találta a tősgyökeres magyar nép, kivált a szegedi, mert azoknak legnagyobb részét az ügyességokről s találékony eszökről híres szegedi superok (schopper — hajófoltozók, vagyis a híres szegedi hajógyártók) ajkairól gyűjtögette össze a fáradhatlan öreg tudós. Még igen sokan emlékeznek reá, midőn porköpenyben s vitorlavászony esernyővel s unokahugát karonfogva indult nyári napokon a dolgos superek, mesteremberek körébe, hogy velők beszélgetve észjárásukat ellesse, s őket második Szokratesként önmaguk által oktassa. Az adásvevérsől híres szegedi piaczi árusnők között is gyakran sétálgatott, s ha valami életrevaló kifejezést vagy példabeszédet hallott tőlök, jutalmul összevásárolt tőlök tejet, gyümölcsöt s egyebet, habár nem volt is azokra legkisebb szüksége.

Azon tíz év, melyet 34 évi tanárkodása után, öcsese családjá körében töltött, Szegedre csaknem annyi szellemi és anyagi hasznót hajtott, mint az egész nemzetre nyilvános működése. Ezen üdvös működéséért legedesebb jutalma — a köztisztelet és szeretet nyilvánult is irányában élte végnapjaiban a legmeghatóbb jelenségekben. Midőn a nép közt töltött órái után a külvárosok végéről haza felé tartva, valamely ház padján, hű kísérijével, Bánhidy Dugonics M.-val megpihenni leült, azonnal tisztelet környezet alakult mellette a környék lakói s ott átmenőkből, kik élvezettel esüggték tanulságos szavain.

Dugonics mint valódi hazafi.

Iratai a nemzetet forróan szerető férfiként tüntetik őt elő az olvasónak; de az is volt ő a szó legnemesb értelmében. Azon türelmetlen s rövidlátású ugynevezett „hazafiak“ irányában — kik őt a napoleoni tervnek 1809-ben előbb hiu tömjénezéssel, később gyanusító rémitgetéssel megnyerni akarák, mindenkor a legtanulságosabb intelmekkel válaszolt, s midőn rövidlátásuk miatt hasztalan iparkodott őket a nemzet jövője kockáztatása felől meggyőzni, e szavakkal zárta be vitatkozását: „Menjetek ti Rákossra, én majd csak Budára megyek.“ Ezen adatot többször elmondá nálunk is azon ismerősei körében, kik a napoleoni fénykörtől még egyre elvakitva valának.

Ily férfit bírt Dugonics Andrásban a haza, ilyet szülővárosa Szeged, kinek egy remek pastel-festmény után e fényképi alak nemes vonásait a megszólalásig hűen tünteti elő.

Vajha ez adatok, s azon honfiai kegyelet, melyet a Szent-István-Társulat lapja arczképe s életrajza adásával Dugonicsunk iránt tanusít, újra, de maradandólag fölélesztenék Szeged, — úgy szintén az egész magyar haza szívében azon áldozatkész tiszteletérzelmet, mely egy méltó emlékkövel róná le a nemzeti tudományos művelődés e nagy uttörő bajnoka iránt köteles tartozását.

Szabó Mihály,
képezdei főtaná.

Kátyolok a nép életéből.

II.

Vigyázzatok.

B) Szerény Borsza.

Van a virány kebelének egy szép zafirakája;
Van a zafir kebelének egy drága gyémántja:
Azt nevezik künn a mezőn szerény ibolyának,
Ezt meg az ég könyűjének, virág harmatának.

Szerény Borka mind a kettőt magával hordozta.
Azaz: maga volt a harmat és szerény ibolyka.
Az angyalok is örültek, mikor így meglátták,
A kis szerény dolgos, vidám s imádkozó lánykát.

Szerény vala öltözete, kéklő rokolyája,
Öröm vala a jó szemnek tekinteni rája;
De mivelhogy nemesak a jók, a roszak is nézték:
Ez egy kissé megkuszálta Borka szíve fészket.

Egy valaki azt susogta a mezőn utána: . . .
(E valaki holmi kaczér, magassarku kánya,
A ki szeret karmolgatni szelíd galambkákát,
Bárányokat, delicézeket, giliket, libákat!)

E valaki azt susogta: oh de kedves lélek!
Csak oly parasztos ne volna; közeledni félek. —
Ki ne hallana meg ilyent, ha sarkába mondják? . . .
Borkának is kiköltötte e hang esze gondját!

Elmerengett, töprenkedett soká önmagában;
A szerénység és hiúság küzdöttek agyában:
Végre is e kettő közül az egyik elszökkent;
Borka eszének kereke most egy nagyot zökkent. —

Dologtól megkérgegedik a tenyérnek bőre!
„Tehát többé nem dolgozom“ — mondá a kis dőre.
Nem uri a pufitos arcz! „Nem megyek a napra!“ —
És teve szert a városban urnői kalapra.

A kalapot megnevezték! — nem maradt más hátra:
Hogy miveltebb néphez jusson, Borka alig várta.
Beleült egy szép hintóba; senki sem is látta;
Aztán magát egy gyönyörű városban találta.

Sokan, sokan dícségették, angyalnak neveztek:
Szegény Borka nem sejté kincseinek vesztét! —
A mi legszebb vala rajta — gyöngy egyszerű sége —
Elpárolgott; szüzi tiszta hírének is vége!!! —

Szende arca nem sokára, mint a sárga szattyán,
Rózsapírját levetkőzte; de még mindez hagyján:
Valaki egy szörnyűséges gunyóval illette;
Addig sirt, míg kinok között sirját föl nem lelte!!! —

* * *

Ne higy minden mosolygos ajk hizelgő szavának:
Tán a piros eper alatt rád viperák várnak! . . .
Van egy vezérhang szivedben, kisbírónak híják;
Kövesd az ő szent parancsát, úgy veszed majd díját.

Jaj de szép az egyszerűség szerény házikója,
Hogy azt az ártatlanság szüz erénye ójja,
Öntudatlan nemtudása rosz világ dolgának
Dönthetetlen fala ezen tulvilági várnak!

Nyulassy Antal.

Mire való a romai pápa?

Azon sok éktelen lárma, hazug ráfogás, epés guny, aljas rágalom és böszült káromlások hallatára, melyekkel a féktelenségig felszabadított istentelenség a romai pápát egyidő óta elhalmozza, kétszeres kötelességévé válik minden jóraváló katolikusnak eligazodva lenni ezen nagyfontosságú tárgyban. A tudomány férfiai nem is mulasztják el könyvekben és ujságokban is bátor szót emelni a pápa és pápaság mellett, kimutatva, mennyire méltatlan mind e dühös megtámadás az ő okára, és mennyire haszontalan kitűzött céljára nézve. Méltatlan; mert arra sem a pápaság, sem a pápa okot nem adott; haszontalan, mert ha a pápát gonoszsághoz szokott kezekkel meggyilkolnák is, a pápaságot, míg a világ világ lesz, meg nem dönthetik. Akárhányszor irhatják külföldi és hazai ellenségeink, hogy a pápaság önmagától összeomlik, ez mind csak üres beszéd, mely a rosz akaratot ugyan eléggé elárulja, de egyébiránt csak olybá vehető, mintha valaki azzal diésekednék, hogy mivel féalakós hordóból szabad kézzel iszik, hát most már a holdat is hátán lehozza a földre. . .

Idéjén lenni látjuk, hogy a jólelkű, az ő szent hitéhez ragaszkodó, abban egyedüli vigasztalását, örömet és nyugodalmát találó katolikus nép is, minden becsületes uton, tehát néplapjában is kellő tájékozást nyerjen ezen pápaostromló nagy zivatarban. Hogy a sok hazugság mellett tudja meg az igazat; a sok elferdítések között ismerje meg a valót; s így midőn eképen önmagának a biztos megnyugvás édes boldogságát megszerzi, egyuttal fegyvert is nyerjen kezébe a furakodó mótely kiirtására. Győződjék meg, hogy valamint vannak gonoszlelkű emberek, kik azért gyujtják föl becsületes felebarátjuk házáat, hogy a tűz miatt támadt zavarban szabadon és könnyű szerrel lophasanak; úgy vannak oly istentelenek is, kik a Jézus hívei közé a rágalom és szidalom tüzes kanócait a végből szórják, hogy az egység szent hajlékát, ha lehet, lángba borítsák, és a zavarban eltévedt híveket idegen aklok számára elragadozzák. Az az, hogy ők bizony azzal sem sokat törődnek, ha az ekkép megtévedt juhok egyik akolba sem mennek; miattok ott barangol-

hatnak, akár ott is veszhetnek a hitelenség nagy pusztájában; beérik azzal, hogy a kath. egység szent láncaiból kiszakítsák őket. Oh az istentelenség szemében vajmi nagy botránykő ez a katolikus egység. Belátja, hogy a katolikus egység sokkal nagyobb vár, mintsem azt egészen körülöfoghathatná; belátja, hogy e vár sokkal több lelki élelemmel van ellátva, mintsem kiéheztetni tudná; érzi, hogy az adományok, melyekkel a várban lévőket kínálgatja, silányabbak, mintsem velök azokat tömeges áruhátra, vagy átszökésre bírhatná; saját élettörténetéből azt is tudja az istentelenség, hogy ereje sincs hozzá, hogy a katolikus egység megerősítettt várát rohammal bevenni bírja; esélhez nyúl tehát, egymás közt akarja e vár híveit összezavarni. Legújabb időben pizskolódik a fővezér, a római pápa ellen; úgy beszél róla, mintha rá szükség sem volna; sőt mintha épen ő volna a vár legnagyobb kárára, hogy ő miatta fog e vár önmagától összeomlani.

Katolikus hazámiai, édes véreim! Miután, fájdalom, honfitársaink között is találkoznak, kik a pápa és a pápaság pizskolásában örömmüket találják, s mind azt mohó kárörömmel utánmondják és írják, a mit az istentelenség külföldön a pápa és pápaság meggyűlöltetésére kifőz, annyi mesterséggel összekotyvaszt: vegyétek jó néven tőlem, ha a pápa és pápaság felől olykor-olykor egyetmást, utbaigazítás végett elmondok. Isten a bizonyosságom, kinek színe előtt egykor e soraimról is számot kell majd adnom, hogy minden szavam a ti lelki javatokra lesz szánva. Mi örömmöm is telhetnék abban, ha nektek valótlanságokat mondanék? Sokkal többre becsülöm magamat, mint hogy nevemre a hazugság szennyfoltját kívánnám ragasztani; sokkal többre becsülöm a magyar katolikus népet, mintsem hogy ezt hazugságokkal tévutra vezetni akarnám. Magyar vagyok és katolikus, két nagy indító ok arra, hogy soha mást ne mondjak, mint a tiszta szent igazságot. Semmit semmi áron mást, mint a tiszta szent igazságot. Egyszerűen és röviden, hogy mindenki könnyen megérthesse.

Ha a pápafalók beszédeire hallgatnánk, azt kellene hinnünk, hogy a pápa nem is szükséges. De ne hagyjuk magunkat megcsalni, nehogy ránk alkalmazható legyen a csipős közmondás: „így szedik rá a pápistát.“ Azon kérdésre, mire való a pápa? szükséges a pápa? ne azoknál keressünk utbaigazító feleletet, a kik a pápát lelkökből gyűlölik, s őt ha hatalmokban állna, mint mondani szokták, egy kalán vízben elvesztenék. Az ily emberekből nem az igazság szeretete, hanem a harag és gyűlölség beszél. Pedig a haragnál és gyűlölségnél rosabb tanácsadó nincsen. Tehát kihez forduljunk ily nagy dologban biztosan feleletért? Ahhoz, a ki meghalt értünk; a mi édes Megváltónkhoz. A szent könyvből értjük, hogy az Ur Jézus oly egyházat kívánt alapítani, mely a világ végeig fönálljon, s melyen még a pokol kapui se vehessenek erőt. Akarta, hogy az ő mennybemenetele után az egyház legyen az ő mennyből hozott, s rábizott tanításának hűséges őre és csálhatatlan tanítója. Akarta, hogy mindazok, kik egyházának tagjai lesznek, egyek legyenek, egyet higyenek. Hogy ne legyen széles e világon hely, a hol, — és ne legyen széles e világ végeig idő, a mikor mást tanítsa-

nak azon kívül, a mit ő tanított, s az egyházra, hogy tanítson — rábizott. E végre pedig nem csak hogy tizenkettőt hite apostolaivá tett tanítványai közül, kikre épen úgy tartozzanak hallgatni hívei, mint ő rá magára, hanem egyet még a tizenkettő közül is kiválasztott, hogy nem csak ő közöttök, hanem valamennyi hívei között, tehát az egész anyaszentegyházban ez legyen az első, nem csak a tiszteletben, hanem a hatalomban is. Ezen elsőre pedig szent Péter apostolt méltatta; így akarván egyfelől megjutalmazni annak ő benne való erős hitét, így akarván másfelől példában megmutatni, hogy annak, kit elsővé tesz az egyházban, elsőnek kell lenni a hűségben is. Ezt a Pétert tette ő azon rendithetlen és kimozdíthatlan sziklává, melyre egész egyházát alapította. Ezen Péternek adta a mennyország kulcsaival jelzett legfőbb hatalmat. Ezen Péterre bízta egész egyházának a juhok és bárányok legeltetésében példázott egyetemes kormányzását. Az isteni Mester akaratát jól megértette Péter, azért az ő mennybemenetele után valóban úgy tartotta és viselte magát, mint első, a kit főhatalom és kormányzás illet. Ő intézkedett, hogy az áruló Judás helyébe más apostol választassék. Ő emelte föl legelsőben szavát Jézus hirdetésére. Ő parancsolta, hogy a hívők megkereszteltesenek. Ő mivelte az első csodát; mikor szükséges volt, a néphez, annak fejedelmeihez és véneihez ő szólt; a miért is arany száju szent János őt az apostolok szájának nevezte el. Ananiást és Szafirát ő büntette halállal csalárdságuk miatt. A bűvész Simont András és János jelenlétében ő dorgálja meg. A hívő községeket, Judaeában, Galilaeában és Szamariában ő járta be és vizsgálta meg mint a hadvezér a vezényletére bízott hadtesteket. Mennyei jelenet látása után Kornelt és a többi pogányokat ő vette be az anyaszentegyházba. A jeruzsálemi első gyűlésben ő vitte az elnökséget, ő szólt először, ítéletét ő mondta ki elsőben.

Epen így értették az isteni Mester akaratát a többi apostolok is, kik Péter elsőségét önkénytelenül elismerték; nem az ő jogtalan tolakodásának, hanem egyenesen az Ur Jézus akaratának tulajdonítván azt. Azért az evangelisták is, mikor az apostolok neveit elszámolják, Pétert mindig az első helyre teszik; sőt világosan elsőnek mondják. — Így szent Máté azt mondja: „A tizenkét apostol neve pedig ez: az első Simon, ki Péternek mondatik.“ Van úgy, hogy csak Pétert említi meg a szent könyv, a többiről általában szól: Péter és a tizenegy. Azért a többi apostolok gondosan rajta voltak, hogy Péterrel az egyességet fön tartassák. Szent Pál maga leírja, hogy Jeruzsálemben ment Pétert meglátni, vele az evangéliom iránt értekezni. A viszályos ügyeket Péter elé vitték eldöntés végett, s midőn fogságban volt, az egész egyház imádkozott érte az Istenhez.

Kiteszik ezekből, hogy Üdvözítőnk az ő egyházának egységét, hogy t. i. hívei mindenkor, mindenütt és mindnyájan azon egy hitet vallják, azon egy szolgálattal, melynek központja a szent miseáldozat, szolgáljanak Istennek, mindvégig fön akarja tartani, s hogy ezen egység fön tartására szent Péter apostolnak elsőséget adott, melyet a többi apostol önkénytelenül elismert, Péter pedig teljes öntudattal gyakorolt. Igen, de Péter

minden elsőégi kiváltsága mellett is megmaradt halandó embernek, s mint tudjuk, meg is halt keresztre feszítve. Kérdés most már, vajjon az ő halálával megszünt-e a ráruházott elsőség is? Bizonyára nem; nem pedig azért, mert az egység megőrzésére és főtartására az elsőség sokkal szükségesebb most, mint volt az apostolok idejében. A híveknek felszaporodott száma, az egyház széles terjedése, az emberi közös gyarlóságnál fogva már szükségessé teszi, hogy legyen, a ki a hitegységre folyton fölfigyázzon. Még szükségesebbé teszi ezt az emberi gonoszság, mely a jónak, az üdvösnek felforgatásában találván örömet, az egyház tanítását, mint az erkölcsi jónak forrását, majd esellel, majd vad erővel megtámadja. Ide járul az újítási viszketeg, mely sok embert meglep, mint a hidegletés, s arra viszi, hogy mint a ki a forráságban eszén kívül beszél, ő is eszén kívül forgasson össze sok jót, a mi nek mindenkor állani kellett volna, s javasoljon ferdeségeket, melyek nem egyébre valók, mint hogy, a régi egyenességet megromtsák.

Ezen oly sok oldalról s oly sokfélekep támadó veszélyek között, semmikép sem hagyhatja Jézus bitangra az ő egyházát. Nem engedhette kimozdulni az alapkö gyanánt kiszemelt sziklát; hanem akarnia kellett, hogy az elsőség, mely nélkül az egység fön nem állhat, Péterről az ő utódjaira szálljon át; egyikről a másikra, folyton folyvást, míg a világ és abban az egyház fönáll. Szent Péter utódjai a romai pápák; kik egymástól Péternek nem csak püspöki székét, hanem elsőségét is öröklök. Így is tartotta, így is vallotta ezt mindenkor a katolikus egyház. A romai pápát min-

denkor Péter utódjának, a romai széket Péter széke- nek, a romai egyházat a többi egyházak fejének, anyjának mondta, tartotta. Azért nehéz ügyekben, mindenkor Romához fordult; a kétes dolgokat mindenkor a pápa ítélete alá vetette; ha a pápa szólt, úgy vette, mintha szája által szent Péter szólt volna; mihelyt Roma az ő pápája által szólott, az ügy befejezettnek tekintett a szerint, mint a pápa szólott. Azért valódi katolikusnak csak az tartatott, ki Romával egységben állott; a ki a pápa által képviselt és fentartott egységtől elszakadt, az az egyház tagja lenni megszünt.

Arra való tehát a pápa, hogy a hitegységet fön- tartsa, a tanítás tisztaságát a mindenféle veszély ellen megovja. Tehát hogy a világ háborgó tengerén, az indulatok ködében, a tévelygések sötét éjjelében világító lámpául szolgáljon mindazoknak, kik az igazság révpártját jó lélekkel keresik. A pápa tehát épen az a katolikus egyházban, a mi a nap a természeti világban. Valamint nap nélkül sötétség és hideg áll be, s megszü- nik az élet, úgy az egyházban pápa nélkül elborulna a hitigazság fénye, mely az egység tüzfokából átra- gyog, kihülne a buzgóság melege, melyet a hitegység napja ápol, és kihalna a hitélet, melyet a hitegység kö- zös szívkamrájából kiinduló és oda visszaszivárgó élet- erő tart elevenységben. . .

Ezek egyszerű elmondása után most már maga- tokra hagyom nyájas olvasók! itéljétek meg, mennyi hitelt érdemelnek azok, kik a pápát a kath. egyházban elég vakmerően szükségtelennek mondják.

Szabó Imre.

Hogyan terjeszkedik az egyház missiók által.

II.

A kis Jezus társulata.

A hitterjesztő eszközök között leghatalmasabbak a külön- fele társulatok. Mai czkkemben a fenczimzett társulatot akarom k. olvasóimmal megismertetni.

* * *

A nagy Franciaország egyik nagyszivü püspökének, De Forbin-Jansonnak, igen megésett a lelke azon sok ezerre menő ártatlan gyermek sorsán, kiket — a mint azt a könyvekből, új- ságokból, és a missionáriusok irataiból olvasta — a pogányok évenként, mint a felesleges apró szelindek-kölykeket elvesztenek. Módot keresett érző szive, miként menthetné meg azo- kat a sz. keresztség által az égnek, sőt miként ehetné azok hasznát, kinevelés után a földön is, az evangéliom hirdetésére, saját hitsorsosaiak megtérítésére.

E gondolat nagy és egy kath. püspök szivéhez méltó vala!

Azon pogány országok között, melyekben a gyermekkive- sés és gyermekgyilkolás oly napi renden van, hogy azt egészen szabadnak tartják, különösen a háromszáz millió embert számláló chinai birodalom kitünik. Itt a nagy gyermekbarátnak, Jé- zusnak, ki a kisdedeket megáldotta, eme érzelmenteljes szavait nem ismerik: „hagyjátok a kisdedeket hozzám jönni, mert ilye- nek a mennyek országa.”

Ellenkezőleg itt a gyermek teher, gyűlölt és megvetett fe- lesleges tárgy, és eltaszitattik; saját apja nem irtózik azt ki-

dobni, sőt előlni. Chinában ez szokás által behozott szabadalom, melyet különösen a szegényebbek vesznek igénybe.

Borzasztó dolgokat ír egy angol utazó, egyik munkájában e tárgyban Chináról:

„A bábák a megszületett gyermekeket meleg vízzel telt edényben lassan agyonfojtják, a miért aztán bizonyos pénzösszeget kapnak. Máskor ismét üres tökök kötnek a gyermek há- tára, úgy dobják a vízbe, hogy az egy darabig nyöszörögve uszik a víz felszínén, míg végre elmerül. (Ez azért teszik, hogy ha netalán valaki gyermeket akarna felfogadni, ezt ilyen módon megszerezheti.)”

„Másutt az ily ártatlan eszesemő siránkozása egy várost dühbe hozna. Itt . . . észre sem veszik. A harmadik módja a gyermekvesztésnek: a kitevés; az apa kiteszi gyermekét az utczára. Felfogadja valaki az ily gyermeket? — jó, teheti; nem találkozik senki? . . . az sem nagy baj. . .

„Pekingben ezen a barbárságon így segítenek: minden reggel egy talyiga jár körül az utczákon az éjen át kitett gyer- mekek felszedésére, kiket aztán egy közös gödörbe behánynak — élve!! Ez a gödör darab ideig nyitva marad, mert jószivü mohamedának (gyakran rosszívüek is spekulációból) egyet- kettőt e gyermekhalmazból kiválasztanak és magukkal visznek. — Azonban megtörténik az is, hogy mind a talyigát, mind a jó-

szívű mohamedánokat megelőzik a Peking uteszaim éjente kóborló sertések és kutyák, és a szegény kitétt gyermekek józsi prédájok!... Egyedül Peking városában, három év lefolyása alatt, 9702 gyermek veszett el ezekben a közös — borzasztó csak kiírni is — trágya- és szemét-gödörökben, ide nem számítva azokat, kiket a kutyák és sertések felfalnak, kiket a folyókba dobáltak, kiket a bábák otthon elvesztettek, kiket a mohamedánok magokkal vittek, mert ezek számát csak Peking városában 10—12,000-re teszik.⁴

Igy ír egy angol protestáns utazó, ki bizonyára nem beszél a katholicismus malmára, és bizonyára nem erősítené meg a kath. missionariusok ebbeli közléseit, ha azok igazak nem volnának.

Igy vesz el százezer gyermek, és a kormány épen nem gördit semmi akadályt, ezen a vadállatnál is kegyetlenebb eljárás ellen. Hitküldéreink elkövetnek ugyan mindent e szegények megmentésére, és habár a legolesőbb áron is 6—3 frankon (egy frank körülbelül 1 váltó forint) vásárolhatnak elég gyermeket, de még akkor sem győznék ellátni, ha ingyen kapnák.

Kinek nem indul meg szíve, midőn ezeket olvassa? Pedig a való mind ennél még borzasztóbb. — Midőn ezeket a fennevezett nancy-i püspök olvasta, az a gondolata támadt, hogy gyermektársulatot alakítson, melynek fiatal tagjai pogány gyermektársaiat álléereiken kiválták. A hitküldérek kiszámították, hogy a legesekélyebb adakozással, egy krajezárral havonként, minden tagjára a társulatnak egy gyermek megváltása esik. 1843-ban tehát létre hozá eme gyermektársulatot (erre a mintára alakítá nálunk a maga gyermek-ezredeit Remellay Párisban. Ezen társulat az isteni gyermek a kised Jézus oltalma alatt áll, főpártfogója a b. sz. Mária. Tagja lehet minden megkeresztelt gyermek, de, Jézus tizenkét esztendő korának emlékére csak tizenkét esztendő koráig. Ezen korok fölött is maradhatnak a

társulatban, de már nem mint rendes tagok, hanem mint családok között 21-dik évökig; ezental pedig csak úgy maradhatnak a társulatban, ha valami hitéretési egyletbe állanak. A társulat sorok és osztályok szerint képezetik; 12 gyermek teszen egy sort, 12 sorból alakul egy alosztály, 12 alosztályból egy egész osztály, és egyegy osztály áll: 144,— egy főosztály: 1728 gyermekből. A tagok havonként egy krajezárt fizetnek. — Minden sornak van egy gyűjtője, ki a havi krajezárakat beszedi és az alosztálybeli gyűjtőnek, ez ismét a főosztály pénztárnokának kézbesíti. Más adományokat elfogadni és gyűjteni szintén szabad. Az egylet minden tagja egy üdvözlöt mond a társulat céljára; a esecsemők helyett a szülők vagy testvérek teszik ezt. Az üdvözlöt után ez mondandó: „Boldogságos Szűz! esedezzel érettünk, és a szegény gyermekekért!” Az egylet, a hol egy osztály van, egyszer egy évben, az egylet minden tagjaiért felajánlott misét mondat. Ezen felül Bethlehemben, mint Jézus neveltése helyén és Lorettóban.

Ez a társulat csakhamar Franciaországból elterjedt Angol-, Belga-, Holland-, Porosz-, Bajor-, Lengyel- Olasz-, Sweicz-, Spanyol-országokba. sőt körülbelül tíz év óta Magyarországbau is. XVI. Gergely pápa 1846. maj. 1-jén jóváhagyta és buesival kitüntette karácsonytól gyertyaszentelőig és husvét utáni második vasárnaptól május 31-éig; IX. Pius pápa pedig 1847. jan. 10-én ujlag megerősítette s Gyertyaszentelő bold. Asszony, őrangyalok, szent József, mint Annának pártfogója napján, xaveri sz. Ferencz mint China első apostolának napján, végre paulai szent Vínéze, mint az elhagyott gyermekek atya napján buesukat engedélyezett. A buesa feltétele: imádkozni a sz. gyermekség gyarapodásáért. E társulat igazgatói és rendezői szintén részeseülnek buesukban. — E társulat különben: Jézus gyermekége társulatának neve alatt ismeretesebb.

Egedi.

A keresztény óra.

Jézus egyházának feladata levén hieveinek értelmét nemcsak pusztá szóval és száraz parancsal a szent kötelességek pontos teljesítésére buzdítani, hanem szívét is érzékeny ábrázolatokkal az üdv munkájára óránkint édesgetni: azért ő megválasztja az időt, mely hivatásának leginkább megfelel. Ezt valósulni folyó hó 12-én tapasztalta e sorok beküldője, kinek nagy lelki épülésére szolgált az, hogy épen azon vasárnapon, melyen az anyaszentegyház alapítójának szentséges ajkairól egykor lehangzott ama szavait olvastatja szolgálai által hivi előtt, melyekkel őket üdvök eszközlését munkálni s rövid éltök minden perceit lelkök javára fordítani buzdítja. — szenteltetett fel a pesti szent Ferencz-rendűek díszes templomának sudár tornyában felállítandó virágkoszorúkkal felekesített óragép a zárda főnöke ft. Dank Agáp atya által, ki használván a nép taníthatására ajánlkozó e ritka alkalmat, az összesereglett ajtatoskodókhoz tartott épületes beszédében, miután hálaszavakban köszönetet elrebege s a jötevőkre Istentől áldást esdett, egyszersmind értelmesen fejté meg azt is, mint igyekszik a kath. egyház, e jó édes anya, mindennel, még az óralütés hangjával is gyermekeit szent gondolatokra vezetni, s őket boldog kimulásra elkészíteni, hogy üdvözüljenek.

Ily lelki elmélkedésnek óránkinti gyakorlatát olvasni szerető hveink megkedvelendők, ha e népszerű verseket emlékezetökben megtartandják, így:

Az óra hirdeti élted gyors futását,
Testedből lelkednek Istenhez szállását;
Azért dolgaid közt figyelj az órára,
Ezt rebege nyelved annak hallatára.

I. óra.

Egy óra jelenti, hogy egy Isten vagyok,
Ki mindent alkotott, mi van a világon.
Ő igaz bírása a jöknak s roszaknak,
Minden lelkek neki híven szolgáljanak.

II. óra.

Kettő az Istennek legfőbb szent parancsa,
Ki üdvét ohajtja, azokat megtartsa.
Szeressed az Istent, teremtő atyádat,
S felebarátodat, mint tennenmagadat.

III. óra.

Mikor hármat üt az óra, elmélkedjél
A Szentháromságról, kitől mindent vevél:
Atya, Fiu és Szentlélek egy Istenről,
Teremtőd, Megváltőd és megszentelődről.

IV. óra.

Négy óraker, lelked, hogy lehessen boldog,
Jussanak eszedbe a négy végső dolgok:

A halál, itélet, pokol és mennyország.
Ha jól élsz : jutalmad az örök boldogság.

V. óra.

Öt óraker Krisztus öt szent sebeire
Fordítsd gondolatod s kinszenvedésére.
Lelkednek sebeit ezekben ajánljad ;
Öt érzedet minden büntől óvjad.

VI. óra.

Hat napot rendelt az Isten a munkára.
Ki híven dolgozik, válik majd javára.
A hat óra tehát arra buzdítson fel,
Hogy minden dolgot tedd Jézus nevével.

VII. óra.

Hét óra zengése azokat hirdeti,
Melyek a Szentlélek hét ajándéki.
Buzgón törekedjél elnyerni ezeket,
S'kertöld, mint a kigyót, a hét főbűnököt.

VIII. óra.

Nyolcz óra jelenti a nyolcz boldogságot,
Melyeket Ur Jézus a hegyen tanított.
Elmulnak, elhagynak a világ esábjai,
Boldogítók csak a szívnek jóságai.

IX. óra.

Tegyen figyelmessé, ha kilenez az óra
Az angyalok dícső kilenez karaira.
Tiszteljed azok között őrangyalodat ;
Hallgass intésre s bízd reá magadat.

X. óra.

Tíz óra az Isten tíz parancsait jelzi,
Melyek az embernek legfőbb törvényei.
Ezeket megtartván, jársz az Ur kedvében ;
Ha pedig megszegted, bänkődjál rajt mélyen.

XI. óra.

A tizenegy óra arra figyelmeztet,
Hogy már vége felé közelget életed.
Még ekkor sem késő, hogy térj az Istenhez,
Ki megadja béréd s számít híveihez.

XII. óra.

Tizenkét óraker azt vedd fontolóra,
Hogy földi óráid meg vannak számlálva.
Nem tudod, tizenkettőtől, melyik léssen
Utolsó órád : légy tehát mindig készen.

Asszonyunk Mária, Istennek szent Anyja!
Légy velünk, ha eljön éltünk végórája. Amen.

Bády Valér.

Erdői szőlőlevél, a ponyvairadalomról.

II.

D. J. K.! — Föltevém magamban, hogy mihelyt alkalom kínálkozik, körömben legalább, irtóháborút indítok a ponyvairadalom babonás termékei ellen. Az idő csakhamar megjött. Épen az igaz és babonás hitről lévén alkalmam beszélni, beszédem végeztével figyelmeztettem hallgatóimat a babonás iratkákra, ezimőkről ismertetvén meg velök azokat, a melyek kétségtelenül babonások s következésképp tiltottak ; s arra szoltam fel őket, hogy az ilyen fajtából többé ne vegyenek, azokat pedig, a melyeknek birtokában vannak, vagy vessék a tűzbe, vagy a mi még ezélszerűbb, szolgáltatassák nekem át. Buzdításomnak azonban nem nagy volt a sikere ; alig egykét öreg asszony hozott pár ilyen ezédulát, mint azokat itt nevezni szokták. Sokan bizonytán inkább néznék, hogyan ég saját lelkök, mintsem hogy hamvad el egy kedvenc ezédulájok.

Ugy láttam, nem mindig lehet egyszerre és egyetlen esz közszel ezélt érní. Sokszor hosszabb időre és több eszközre van az embernek szüksége, ha ezélt érní akar. A hívek felszólítása a babonás iratkák átszolgáltatása iránt nem lévén sikeres, egy másik módját kelle ejteneim.

Midőn iskolában az apostolok eselekedeteinek, a bibliában, azon történetéhez eljutottam, mely nekünk azt beszéli el, mikép hordták össze sz. Pál prédikálása és esodálatos tettei következtében a babonáság mesterségét üzök babonás könyveiket, s miként égették meg azokat nyilvánosan, mindnyájok szeme láttára, azoknak becsára huszezer tallerra rugván, a mi ropant összeg, ha mindjárt csak esizmadia-tallérokat veszünk is ; — e történetet a gyermekeknek elbeszélvén, e kis katonáimat indítottam a háboruba a ponyvairadalom gizzaz növényei kiirtá-

sára. S hála legyen Istennek ! mondhatom, az előbbi hadjáratnál sokkal nagyobb szerencsével. A családok eme kis vice-apostolai vetélkedve hozták prédául, mint diadal-zászlót, a ezifrábnál ezifrább ezédulákat, egyegy helyről tizet, tizenkettőt. Teljesen jót és épületest egyetlenegy nem találtam köztök ; a melyek mégis türhetők valának, azokat visszaadám ; a gonoszabakat pedig megtartám, okát adván, miért gonoszak s mindegyikből kiolvastván tanonczaimnak azon helyeket, melyekből kártékony, babonás voltukat fölsimerni lehet.

Hiveim sváb-német ajkuak lévén, a következő ponyvairadalmi termékek jutottak kezemhez : Das goldene Vaterunser — az arany miatyánk ; — mintha bizony ember fia aranyosabbat valaha komponálhatott volna annál, mely Isten fia ajkairól lehangozott ; — Die sieben Schloßgebether — a hét záros imádság ; — de a mely zárakba szent Péter kulcsa sehogy sem illik ; — Die heiligen sieben Himmelsriegel — a hét szent mennyei zár, vagy retesz — mely ez iratkának esodacerejében bizók elől ugyan igazán elreteszeli a mennyország ajtaját ; — Kräftiger Feuer-Segen — hathatós áldás tűz ellen, — tulajdonképen tűzre való ; — Ein gewisser Frais-Segen — biztos áldás nehé-nyavalya ellen, — tulajdonképen a lelki nehé-nyavalyának leghitelesebb s egyszersmind legsiralmasabb bizonyítványa ; — Das ist der rechte und wahrhafte Tobias-Segen — ez a valódi s igazi Tobias-áldás — azon kis különbséggel, hogy a bibliai Tobias-áldástól megnyílt az öreg Tobiasnak a szeme világát ; habár azt meg elveszti a könnyenhívó lelki szeme világát ; habár azt igéri, hogy ha valaki jobboldalán hordja, az szerencsés lesz adás-vevésben, annak sem rablók, sem mé-

regital, de még az Isten nyila sem árthat stb., tán csak majd az ítélő bíró mennydörgése: hátrálj bal oldalra! Katholischer Brief vom römischen Papsten, — kath. levél a római pápától. — De melyiktől? A ki a bennne foglaltakat nem hiszi, hogy t. i. ennek a levélnek az az ereje volna, hogy a ki azt olvassa, annak sem a tűz, sem a víz, sem a mennykő nem árthat; és hogy azon nő, ki e levelet magánál hordja, minden nagyobb fájdalom nélkül fog szülni — már a ki mindezt nem hiszi, mondja ugyan a levél, az nem üdvözülhet; de még a ki csak tud is róla, és nem igazodik a szerint, pörül jár a más világon. Valóságos istenkáromlás. — Drey schöne Gebether (szóról szóra) — három szép imádság; — melyet ha valaki elmond, habár az egész világ bűneit követte is el, egytől végig megbocsáttatnak neki, ráadásul még halála órája is tudtára fog neki adni. Elég! — Ein sehr kräftiger Segen — igen hathatós áldás; vagy az ugynevezett 3 királyok czédulája; — melyben az imádkozó csak vérét és húsát, testét és életét ajánlja Isten oltalmába, mintha csak vágó marha volna, melynek nincsen lelke. Továbbá az a szép frázis is előjön benne: az ég az én kalapom — már ennél szebbet csak-

ugyan maga Petőfi sem gondolhatott volna ki — a föld meg az én papuesom.

Ez csak egy része a német ponyvairodalmi gízgaznak hazánkban; és ha a német ponyvairodalmi gyom ily dusan tenyészik hazánk földjén, nem kétkem fogunk elég gyomláni, irtani valót találni a magyar ponyvairodalom mezején is; hisz nem oly rég volt az az idő, a midőn népirodalmunk egyik veteránja, István bácsi, oly hatalmasan felszólalt, az e nemű irodalom megrostálását sürgetvén. Mi történt azóta ez ügyben, nem igen tudom, de a jelekből ítélve, úgy hiszem, nem igen sok történhetett; a miért is időszerűnek találta a megifjádó Szent-István-Társulat, a ponyvairodalomra újból kiterjeszteni gondjait.

De hogy visszatérjek, meg kell még felelnem a netalán fölmerülő eme kérdésre: vajjon ezélt értem-e körömben a kétrendbeli konfiskációval? A mire eléggé sajnosan azt vagyok kénytelen felelni: hogy nem értem teljesen ezélt. Miért, miért nem: annak okát máskor mondom meg.

Irsik Ferencz.

Évnegyedes tudositvány a pesti Oltáregyletről.

1864-ki november hó 6-tól 1865 ki február hó 6 ig.

Hálát mondunk az Urnak, hogy kedves egyletünk folyvást terjed és hogy több községnak hívei, mióta közöttük az egylet létrejött, vasár- és ünnepnapokon, mások ismét az imádság napján egyházok tabernaculumát soha magányban nem hagyják, úgy hogy e napokon soha egy óra sem marad imádkók nélkül. Mily szívemelő volna, ha Jézus a ker. kath. községekben a nap és éj egy órájában sem felejtetnék el soha! „Kik hozzá járulván reá függesztik szemeiket, felvidámitatnak, és areznek meg nem szégyenül, meg nem pirul. Izleljétek és lássátok, mily jó az Isten; boldog ember, ki ő benne bizik!” 33. zs. 6. 9.

Kik az Ur Jézus iránti szeretetből kézimunkát vállaltak el az egylettől, tiszteletteljesen kéretnek, hogy azt mielőbb beküldjék, és kik készek volnának ilyest még elvállalni, kéretnek, hogy magokat jelenteni szíveskedjenek, minthogy ez idei kiállításra még sok varni való fehérruha van.

Midőn az egylettagokat és résztvevőket tisztelettel kérjük, hogy évi alamizsnájokat a körülményekhez képest mielőbb beküldeni törekedjenek, a legközelebb lefolyt három hónapon át begyűlt adakozásért azt mondjuk: Isten fizesse meg! és egy-szersmind ezen adakozások átnézetét adjuk:

Pesten begyűlt 191 frt 36 kr, 1 arany, 2 frt ezüstben, 1 oltárlepedő esipkével és 1 selyemruha, Budán 1 frt, 1 szentségtartó, Ó-Budán 27 frt, Esztergamban 149 frt 84 kr, egy gyűjtésből az esztergami főmegyében 50 frt, Galgócson 20 frt, Malaczán 5 frt, Uj-Barson 2 frt, Nagy-Maróthon 1 frt, Alsó-Szemeréden és Viskan 9 frt, Jenőn 5 frt, Darnón 21 frt, Köbölkun-

ton 2 frt, Boldogfán 2 frt 49 kr, Vácson 52 frt, Soroksáron 40 frt 10 kr, Harasztiban 3 frt 28 kr, Taksonyban 4 frt 36 kr, a hatvani kerület ft. plebánosaitól 32 frt, a czeplédecitől 3 frt 61 kr, Herencesényben 2 frt, Tápió-Sághon 2 arany és 2 frt, Veszésen 5 frt 58 kr, Vác-Sz.-Lászlón és Valkón 9 frt, Ujszászon 30 frt, 36 kr, Székes-Fehérvárott 8 frt 10 kr, Pilis-Sz.-Lászlón 2 frt, Pécsen 69 frt 47 kr, egy gyűjtésből a pécsi egyházmegyében 56 frt 47 kr, Darázson 11 frt, Vaszáron 20 frt, Maisson 10 frt 64 kr, a veszprémi egyházmegyében 23 frt, Rosnyón 20 frt 80 kr, Czereden 10 frt, Zabaron és Pogonyban 2 frt, Hegyiben 11 frt, Jánokon 5 frt 10 kr, Hertueken 1 frt, Bártfán 1 frt, Gombosfálván 2 frt, N.-Szelmeecen 2 frt, Kis-Szebenben 9 frt 12 kr, Kriván 1 frt, Jernyén 1 frt; Kis-Schlagendorfbán 1 frt, Bezinen 15 frt, Brütöczon 4 frt 84 kr, Rózsahegyen 2 frt 40 kr, Dubaván 2 frt, Pútrovban 2 frt, Zsegrán 14 frt 60 kr, Sz.-Miklóson 1 frt, Viderniken 6 frt, egy gyűjtésből a nyitra-egyházmegyében 22 frt, Egerben 135 frt 56 kr, Arlón, Disznósdon és Járdánházán 22 frt 20 kr, Domaházán és Sikátoron 30 frt, Jász-Fényszaron 29 frt 84 kr, Sátán 5 frt, Makláron 39 frt 50 kr, Kis-Tályán és Andornakon 9 frt 14 kr, Jász-Kis-Éren 6 frt 60 kr, Kun-Sz.-Mártonban 5 frt, Tisza-Püspökiben 7 frt 56 kr, Szihalomban 11 frt, Szarvason 9 frt 50 kr, Sz.-Andráson 17 frt, Kis-Ráthon 10 frt, Szürthén 1 frt, Csieseren 2 frt, Nagy-Szóllósón 13 frt, Sz.-Léránton és Koltán 32 frt 40 kr, Koglban 10 frt 71 kr, Pilgersdorfbán 17 frt 66 kr, Geresdorfbán 11 frt 94 kr, Kámban és Ujlakon 22 frt 68 kr, Csehi-Mindszenten 21 frt 92 kr.

Mi ujság?

(A Szent-István-Társulat) f. hó 9 én választmányi ülést tartott, melyben mind a két huzgó grófelnök: gr. Károlyi István és Cziráky János ő excellenciáik részt vettek. A gyűlés tárgyaiból kiemeljük, hogy Walther László elhunyt társ. tag a társulatnak 100 forintot hagyományozott oly czélból, hogy e pénz kamatja a naptarra fordittassék. — Azután a pesti irtalmas-nének egy levelét olvasták fel, melyből kitént, hogy

majdnem 500 árva és szegény gyermeket részesítenek ingyen nevelésben. Ha n. Mária az említett nénék buzgó főnöknéje megható sorokban folyamodott a társulathoz, hogy intézetét a szegény és árva gyermekek között kiosztandó iskolakönyvekkel ajándékozná meg. A választmány a legnagyobb készséggel engedett ezen folyamodásnak s fölkeréte ngos Klempa Simon prépost és terézvárosi plebános urat, hogy érintkezésbe tegye

Mai számunkhoz egy 1, iv van mellékelve.

magát az intézet főnöknéjével, s megállapítván vele, mely könyvek s hány példányban szükségeltetnek, értesítse a társulati igazgatót, ki, ki fogja szolgáltatni a szükségeltet könyvmennyiséget.

Az is határozatba ment, hogy a társulat legközelebb megindítja a jószellemű népiratokat azon reményben, hogy népünk nem fog Angyal Bandi, Mühlfaid s más, ugyszólván a lopásban leczkét adó füzeteket venni, melyekkel vásárok, bucsuk alkalmával szokták a népet megkínálni, hanem inkább veszik a Szent-István-Társulat által kiadott darabokat, melyek mulattatók, tanulságosak is lesznek s szintén egy pár krajczáron megszerezhetők. Föl is hívjuk különösen a ft. plebános urak figyelmét e kiadványokra.

Azt sem hallgathatjuk el, hogy miután a Kath. Néplap olvasói naponként szép számmal szaporodnak, a társulat a szegényebb embereknek is lehetségessé akarván tenni a lapra való előfizetést, elhatározta, hogy az április, május és júniusi hónapokra vagyis a legközelebbi fertály évre is előfizetést nyit, úgy, hogy a ki a vidékről 83 krajczárt küld be, az három hónapon át kapja újságunkat; s a ki fáradságát vesz magának 10 előfizetőt gyűjtteni, az maga buzgó fáradságáért a lapot ingyen kapja.

(Londonnak tudós bibornok-érseke) Wiseman (ezt az angol nevet úgy kell kimondani, hogy Uáizmen), kinek több jeles munkája, mint a Katakombák, a Szentély lámpája s több ifjúsági szindarabja magyar nyelvre is le van fordítva, s kinek jó részben lehet köszönni, hogy a protestáns Angolországban most oly szépen terjed a katolikus vallás, jelenleg súlyos beteg. Az angol újságok azt írják, hogy egész káptalanja előtt ünnepélyesen vallomást tett szent hitünkhez való tántoríthatlan ragaszkodásáról; azután ágyában felült s így szólt: „Kinyilatkoztatom káptalanom előtt, hogy igaz hittünk iránt soha legkisebb kételyem nem volt. E hitet iparkodtam mindig tanítani, s érintetlenül utódomra hagyni. „Ugy segéljen meg az Isten, és az Ő szent evangéliuma.“ „Most, folytatá, hitvallásom pecsétjeül az utolsó kenet szentségét ohajtom felvenni.“ Mi, miután megtörtént, megölelte a jelenvoltagekat és megáldotta őket.

(A Tanodai Lapokban) valaki öt arany jutalmat tűz ki annak, ki Gizella királyné szent István királyunk nevének védelmét a legjobban megírja. Rajta katolikus írók, kik a történelmi szakot művelték!

(Fogadalomtétel.) Az egrí angolkisasszonyok intézetében f. h. 2-án megható ünnepélynek voltunk tanúi. Ugyanis e napon tette le egy angolhölgy-ujonc, Úrményi Emília kisasszony, fogadalmát érsek ő nagyméltósága kezébe, ki a fogadalmat tevő szűzhöz atyai szeretettel lehelő, megható szavakat intézni kegyeskedett. A fogadalomtétel után a szent misét, számos segédlettel, ő nagyméltósága mutatta be a Mindenhatónak az ajtatoskodókkal zsfülésig telt kápolnában. T. I.

(Nyilatkozat.) A Szent-István-Társulat választmányára f. hó 9-dikén azon megtisztelő felhívást intézte hozzám, hogy Dupanloupnak általam sajtó alá adott: „A sept 15-diki conventió és a dec. 8-diki enyelice“ ezimű művét a társulatnak engedném át, azzal a tagoknak illetményül akarván szolgálni.

E felhívásnak engedni reám nézve kötelesség volt.

Midőn ennek folytán a t. közönséget értesíteni szereném van, hogy a társulati tagok Dupanloup főczimzett művét tagilletményben fogják megkapni, egyuttal azon nyilatkozattal tartozom, hogy az előfizető közönség iránti kötelezettségemet a társulat minden részében átvállalta.

Az előfizetési uttehat az általam kiirt föltételek mellett nyitva marad; a t. előfizetőktől azonban elnézésért esedezem a miatt, hogy most már sokkal nagyobb kiadás kellvén, a mű a kitűzött határidőnél néhány nappal későbbben fog szétküldhetni.

Pest, febr. 4-én 1865.

Füssy Tamás,
sz. Benedekr. áldozár,
a Szent-István-Társulat igazgatója.

(Temesvárt van egy „Máriasegély“ nevű nőegylet) mely 1864-ik évben 230 segélyezést nyújtott, és védnöksége alá 17 gyermeket vett föl.

(Aláírási felhívás) ily ezimű könyvre: „32. májushavi szent beszéd írta Zádori Ev. János.“ Külföldön a májushavi ajtatosság immár irodalommal bir; Németországban folyóirat jelenik meg, mely csupán Máriabeszédeket tartalmaz: a

„Máriaország“ „Mária család“ hiveinek sem szabad elmaradni, ha már nem előzték meg a külföldet. A májusi ajtatosság egyik lényeges része a szent beszéd, ha nem mindennap legalább szombaton és vasárnap; e czélból 32 szent beszéddel kedveskedem a lelkész uraknak, meg akarván ilykép könnyíteni a májusi ajtatosság behozatalát. A beszédek hasonlatok- és történetekkel bőven vannak fűszerezve. Hol még nem lenne alkalomszerűt a májusi ajtatosság megtartása, a beszédek oly tartalombőségben állítvak ki, hogy ott az évközben előforduló szűz Mária-ünnepeken is használhatók. Előfizetési ár: 1 ft. A megrendelési iverket méltóztassanak a ft. egyházmegyei hivatalhoz, vagy hozzám martius végeig azért is beküldeni, hogy a könyv a maga idejében érjen a megrendelők kezébe. Az előfizetési összeg későbbben is megküldhető. Tiz példányra egy tiszteletpéldány számmittatik.

Zádori Ev. János.

Adakozások.

A Szent-László-Társulatnak:

ft. kr.

A székesfehérvári püspöki megyéből:
Szabad-Battyán 2 ft 16 kr; Nagy-Kovácsi 16 ft 56 kr; Ondód 18 ft 16 kr; Isztimér 13 ft 36 kr; Előszállás 6 ft 4 kr; Nagy-Hantos 13 ft 80 kr; Kis-Torbágy 2 ft 59 kr; Moór 11 ft 60 kr; Csoór 24 ft 52 kr; Bodajk 9 ft 64 kr; Iszka-szt-györgy 5 ft 76 kr; Győrdeák László 1 ft; Marton-Vásár 2 ft Promontor 1 ft 44 kr; Tárnok 1 ft; Tétény 1 ft; Erd 1 ft 15 kr; Ráczkereszur 10 ft 75 kr; Zsámbék 20 ft 64 kr; Tököle 2 ft 16 kr; Etyek 11 ft 52 kr; Gyuró 15 ft; Pilis-sz.-László 2 ft; Tinnye 4 ft 32 kr; Bia 1 ft 48 kr; Solmár 2 ft 20 kr; Pákozd 9 ft; székesfehérvári sz.-Ferenczrend 72 kr; Báro Splényi Paulina 2 ft; Koller János 5 ft; Fetter János 1 ft 44 kr; Kopallik Kajetán 1 ft 44 kr; Móser Sebestyén 4 ft 32 kr; id. Emhecht Antal, ifj. Emhecht Antal, Balogh Erzsébet, Czeizl Vénáncz, Winkler Engelbert, Horváth László, Májor József, Boldizsár Salamon, Ambrus Sándor, Pendel Alajos, Prácsovic Mihály, Poór Péter, Huszár Károly, fejenkint 1 ft; Miskei Ferencz, Zalay Alajos, Király Ferencz, Szabó Ferencz, Visi János, Nagy Zsigmond, Patay János, Prikosovic Antal, fejenkint 72 kr) 245 25

A rozsnyói egyházmegyéből: a füleki kerület 8 ft 85 kr; jászói kerület 11 ft 64 kr; murányi kerület 31 ft 22 kr; mátrai kerület 6 ft 72 kr; putnoki kerület 8 ft 10 kr; szepeesi kerület 18 ft 62 kr; kishonthi kerület 8 ft 98 kr; gácsi kerület 6 ft 64 kr; a székesegyházi papság részéről 37 ft 4 kr; a fülekpüspöki plebánia 60 ft; a sajó-püspöki plebánia 5 ft 32 kr; a galsi és füleki plebánia 22 ft 68 kr; Petrovic János rosnyói polgártól 1 ft; — a losonci plebániából: Bucsánszky József, Stefanik János, Glombai Barabás, Horváth Alajos, Karkalics Döme, Karkalics Anna, Szkokan József, Murgács Alajos, Alk György, Loh Genrik, Fischer Ferencz, Engelman János, Klamarik János, Iványi Antal, Klöcknek Ferencz, Grittner János, Diviáczky Ferencz, Löhner József, Galgóczy Antal, fejenkint 1 ftot; — Saskóy Ferencz, Saskóy Imre, Balovszky József, Brody Károly, Dortsák József, Breznayánszky István, Kandrik József, Hornyik István ör., Matyó Imre, Sztaskó András, Juhász György, Oroszi József, Holub Ferencz, Gazdig Ferencz, Haviár Ferencz, Kutsera József, Pettyko Julia, Pettyko Ilona, Adametz Károly, Kehák József, Urbán József, Unger Sándor, Poleczky Anna, Bódy Antónia, Kriszt József, Schleicher József, Kovács Erzsébet, Serli Antal, Dvorszky János, Heidenberger József, Tóth Klára, Illés Károly, Stiller Hermina, Galambos Alojzia, Vernbek Sarolta, Pazár Antónia, Medveczky István, Szabó György, Mrázik János, Hanák Jakab, Zányik Mária, Matyó Sámuel, Szvidt Venczel, Kovács Mihály, Vargus Mária, Kády János, Soltész József, Binert Ludovica, Hellenbrandt Soma, Spurnay Julianna, Hermann Mihály, Hartman Károly, Reznik János, Kovács Hermina, Skaupil János, Told János, Piszarszky János, Pasztirovic András, Májor János, Hartvich Ferencz, Thomka Zsuzsan-

na, Molnár János, Urbán András, Molnár József, Grohmann Vilmos, Keller Borbála, Grim János, Doeskal Anna, Stanga János, Kafai János, Kliment György, Ágoston József ifj., Süli Pál, Imre Bobála, Ágoston Mária, Sinka Borbála, Molnár Erzsébet, Czako Zsuzsanna, Bálint Rozália, Imre Teréz, Ágoston Rósi, Petyik Anna, Geczy József, Süli Anna, Virág Mária, Molnár Rózi, Kovács Borbála, Kovács Anna, fejenként 72 kr) összeg az egész egyházmegyéből: 302 99

A keeskenéti egyházközségi tagoktól: (Fektor József, Kocsis József, Kozma Julianna, Gyeness Vince, Hajagos Illés, Bimbó Pál, Farkas Erzsébet, Kada Endre, Nagy István, Nováky Judit, id. Szabóky Károly, Szabóky Károlyné, ifj. Szabóky Károly, Szabóky Mari, Szabóky Erzsébet, Bodogh Ferencz, Csász József, Kovács Erzsébet, Dekány Katalin, Tóth Rozália, Klingert Vilmos, Sik Erzsébet, Kalmár János, Molnár Magdolna, Magyar Antal, Magyar Sára, Magyar Teréz, Simon Erzsébet, Biró Magdolna, Ladányi Klementin, id. Kovács Anna, ifj. Kovács Anna, Herczeg Rozália, Zimmermann Jakab, Bader Katalin, Lukács Zakariás, Polesznyi Imre, Kucsera János, fejenként 72 kr; — Kalmár István, Csömöz Julianna, fejenként 54 kr; — Imrek György, Pokomándy Éva, Tréfas Tóth Pál, Hajagos Rozália, Garay Mihály, fejenként 36 kr; — ajándék 9 kr) összeg 30 33

Az egri érseki megyéből: Az egervárosi tagoktól 200 ft; harfányi kerület: Alsó-Ábrány 4 ft 32 kr; Bogács 2 ft 16 kr; Harsány 1 ft 44 kr; Sály 72 kr; Szomolya 2 ft 16 kr; Tard 2 ft 88; Tybold-Daróc 7 ft 20; Zsércz 72; — Polgári kerület: Emöd 8 ft 88 ft; Mály 15 kr; Ónod 20 ft 4 kr; Polgár 14 ft 40 kr; Sajó-Lád 5 ft; Sajó-Szőgh 2 ft 88 kr; Tisza-Kürth 2 ft; Tisza-Palkonya 5 ft 4 kr; — Miskolczi kerület: Diós-Győr 2 ft 70 kr; Felső-Miskolc 15 ft; Alsó-Miskolc 101 ft 20 kr; — Várkonyi kerület: Arló 1 ft; Domaház 1 ft 72 kr; Nádasd 20 kr; Sajó-Némethi 5 ft 96 kr; Sata 2 ft; Várkony 6 ft 35 kr; — Egri kerület: Bakta 1 ft 44 kr; Bátor 9 ft 90 kr; Eger-Szalók 12 ft 6 kr; Fel-németh 4 ft 50 kr; Felső-Tárkány 9 ft 36 kr; Kistállya 3 ft 78 kr; Novaj 7 ft 20 kr; — és 18 kr; — Felső-Hevesi kerület: Balla 21 ft 60 kr; Közép-Hevesi kerület: Kápolna 6 ft 55 kr; Kerecsend 2 ft; Alsó-Hevesi kerület: Boczonád 2 ft 93 kr; Erdőtelek 2 ft; Erk 2 ft; Pély 14 ft és 6 db ezüst huszas; — Tiszáninneni kerület: Bessenyő 1 ft; Füzes-Abony 3 ft; Kömlő 2 ft; Mező-Tárkány 2 ft; Poroszló 2 ft; Sarad 3 ft; Tiszánána 2 ft; — Tiszántúli kerület: Tisza-Szalók 5 ft 4 kr; — Kun-szmártoni kerület: Pegyvernek 1 ft 8 kr; Kun-szmárton 8 ft; Tisza-Püspöki 4 ft 32 kr; — Felső-Patai kerület: Apez 1 ft; Ecséd 1 ft; Nagy-Rhede 5 ft 4 kr; Pásztó 1 ft; Pata 1 ft; Szurdokpüspöki 1 ft; Tar 1 ft 6 kr; ezenkívül az egész kerületből együttelezen 4 ft 57 kr; — Alsó-Jászszági kerület: Alattyán 1 ft 50 kr; Alsó-sz.-György 8 ft; Jász-Ladány 6 ft; Kis-Ér 15 ft 36 kr; Mihálytelek 21 ft 44 kr; — Kisvárdai kerület: Pényes-Litke 6 ft 78 kr; Gemze 72 kr; Kékese 1 ft; Kis-Várda 5 ft 12 kr; Kópás-Apáti 1 ft; Mándok 4 ft 20 kr; Nyír-Bakta 2 ft; Thass 5 ft 32 kr; — Rakomazi kerület: Rakomaz 20 ft; Tisza-Lök 1 ft; Uj-Vencsellő 50 kr; Zalkod 1 ft; — Nyíregyházi kerület: Demecser 1 ft 44 kr; Kemece 72 kr; Keresztut 1 ft; Napkor 1 ft 44 Nyíregyház 2 ft 44 kr; Oross 1 ft 44 kr; — Nagy-Kállói kerület: Geszteréd 80 kr; Levelek 1 ft; Nagy-Kálló 5 ft; Nyír-Adony 3 ft; Nyír-Bátor 3 ft; Pócs-petri 38 ft; Szent-György-Ábrány 4 ft; Ujfejértó 4 ft) összeg az egész egri egyház megyéből . . . . . 737 95 és 6 db ezüst huszas.

A nagyvárad püspöki megyéből: Kőrösi kerület: 1 ft 10 kr; — Váradolási kerület: Csutár 50 kr; Tóttelek 50 kr; Váradolási 18 ft 66 kr; — Berettyói kerület: Bihar 1 ft; Micske 1 ft; — Sárréti kerület: Furta 7 ft 50 kr; Berettyó-sz.-Márton 6 ft 26 kr; Báránd 1 ft 30 kr; — Belényesi kerület: Belényes 72 kr; Rézbánya 2 ft 16 kr; Vaskoh 72 kr; — Gyulai kerület: Bánfalva 79 kr; Csaba 5 ft; Gyula 19 ft 80 kr; Orosház 3 ft 24 kr; Uj-Kigyós 2 ft; — Endrődi kerület: Körös-Ladány: 6 ft 84 kr; — Középszolnoki kerület: Tasnád-Szántó 1 ft 98 kr; Zilah 6 ft; Szilágy-Cseh 1 ft 98 kr) összeg az egész megyéből 89 5

A győri püspöki megyéből: . . . . . 800 —

A csanádi püspöki megyéből: 97 10

A veszprémi püspöki megyéből: a nagy-

kanizsai plebániától 10 ft; a kaposvárkerületi papságtól 8 ft 92 kr; a zirczi apát úrságától 20 ft; a zirczi Convent s mások részéről 12 ft 50 kr; a pápateszéri plebániából 30 ft; a lovászpatonai plebániából 16 ft; Talabér György taszári plebános részéről 10 ft; összesen 107 42

Eördögh Péterné . . . . . — 72

Pesti férfi tanító képezdészek 1864—1865. . . . . 10 6

Schernhofer Károly és neje Koronkay Valeria . . . . . 2 —

Kerékgyártó Árpád 1865 első félévre . . . . . — 36

Glavák Ferencz káplán 1864 . . . . . 1 —

Valter László ur hagyomány . . . . . 40 —

Nagyméltóságú Lipovniczky Vilmos ur ivén begyűlt összegnek feljegyzése:

Lipovniczky Vilmos, Szutsits Károly, Szutsits szül. Odry Lúiza asszonyság, Latinovits szül. Odry Jozefa, Latinovits Isaura, Majthényi Alajos, Koller Ferencz, Kovács István, Szabó Imre, Lukács Ignác, Lukács Hermína id., Latinovits Matild, Lukács Hermína ifj., Kopácsy József, Eötvös József, Eötvös szül. Kolb Mária, Somoskeőy Antal, Somoskeőy szül. Cabdebo Janka, Jeszenszky János, Fábry István, Markovits József, fejenként 1 ft 44 kr; — Kiss András, neje és leánya 4 ft 32 kr, Ambrus Mihály 2 ft, Vilczek Ignác 1 ft 44 kr, Hedry Ernő 1864-re 72 kr, Fluk Ede 1864-re 72 kr, gróf Török ő exēja 1863 és 1864-re 1 ft 44 kr, Gombos Bertalan 1864-re 72 kr) összesen 41 60

A Modor sz. kir. városi egyházközségi tagok részéről 22 14

Ő Szentségének:

A Felső-Árad kerületi esperesség e mondat alatt:

SacCVLI DeCIMI noni stELLA PIVs Papa

Mikosevics József kerületi alesper. 3 ft, Csiky Gergely pleb. 1 ft, Babarezy M. Ferencz pleb. 1 ft, Nagy János pleb. 1 ft Danielovics János pleb. 1 ft ezüst, Ortantzik István pleb. 1 ft, Vajda Mihály pleb. 1 ft, Korniss József pleb. 1 ft, Rainer Ferencz coadjutor 3 ezüst huszas, Brunner Károly káplány 1 ft ezüstben) összesen 12 15

Kassáról a trappisták zárdájának Belgiumban Forges helységben . . . . . 1 —

Szerkesztői mondanivalók.

L. G. Baja. Az általad kívánt könyv még most Pesten nem kapható. A pénzt egyebekkel, miket kértél, vissza fogom küldeni.

Sz. M. Szeged. Megérkezett. Rajta lesznek, hogy mielőbb határozott választ adhassak.

H. K. Vác. Megkaptam. Rövid időn magánlevelet írunk.

O. Á. Eger-Szalók. — P. A. Jász Apáthi. Forró köszönettel vettük.

H. Nagyvárad. Sajnálattal jelentjük, hogy a küldöttet nem adhatjuk.

S. M. Óvár. Talán eltévedett az ígért dolgozat? Ide nem érkezett.

B. I. Ujszász. A 30 ft 36 kr az illető helyre elküldtetett.

S. Veszprém. Valamelyik közelebbi számban.

St. P. Pannonhegy. A kéréteket nem sokára megküldjük. Hát a Néplapról nem emlékeznek meg Ön, J. E—ő, S. Á—d stb.

Kiadja a **Szent-István-Társulat** (borz-utca 3. sz.). — Felelős ideigl. szerkesztő: **Füssy Tamás.**

Nyomatott Pesten, 1865. Emich Guszláv magyar akadémiai nyomdászánál (Barátok tere 7. sz.)